

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของผู้ใช้แรงงานในโรงงาน จังหวัดเชียงใหม่ และเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นระหว่างความแตกต่างด้าน เพศ สถานภาพการสมรส รายได้ ขนาดของโรงงาน สวัสดิการการรักษาพยาบาลที่เคยได้รับก่อนการประกันสังคม และความพึงพอใจสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้แรงงานที่เป็นผู้ประกันตนตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 มีอายุระหว่าง 15 - 60 ปี ทำงานในโรงงานเชียงใหม่สุดาลักษณ์ อำเภอสันกำแพง โรงงานสุราทิพย์เวียงพิงค์ อำเภอสันทราย และโรงงานดอยสะเก็ดคอนกรีต อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 120 คน เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเองและได้หาความตรงตามเนื้อหา (validity) โดยการปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิอีก 3 ท่าน แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม จากนั้นนำไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นได้เท่ากับ 0.86 และนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างความแตกต่างด้านเพศ สถานภาพการสมรส รายได้ ขนาดของโรงงาน สวัสดิการการรักษาพยาบาลที่เคยได้รับก่อนการประกันสังคมและความพึงพอใจต่อสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (analysis of variance) แล้วทดสอบหาคู่ที่แตกต่างด้วยวิธีของตุ๊ก (Turkey's HSD) การวิเคราะห์ทั้งหมดนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอส พีเอส เอส / พี ซี พลัส (SPSS / PC+)

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปด้านประชากร เศรษฐกิจและสังคม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษารั้งนี้จำนวน 120 คน เป็นเพศชายและหญิงเกือบเท่า ๆ กัน ร้อยละ 50.8 และ 49.8 ตามลำดับคือช่วงอายุ 25-34 ปี มีมากที่สุดร้อยละ 48.3 รองลงมาได้แก่ 15-24 ปี ร้อยละ 30 ส่วนใหญ่มีสถานภาพการสมรสคือ ร้อยละ 65.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่อ้อยละ 67.5 รองลงมาได้แก่มัธยมศึกษา ร้อยละ 20.8 มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 2,500 บาท ร้อยละ 56.7 ที่เหลือมีรายได้ต่อเดือนสูงกว่า 2,500 บาท

ส่วนที่ 2 การได้รับความรู้และแหล่งที่ให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม

กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด เคยได้รับความรู้เกี่ยวกับการประกันสังคม เรื่องการใช้บริการทางการแพทย์มากที่สุดคือ ร้อยละ 28.3 รองลงมาได้แก่ สิทธิประโยชน์จากการประกันสังคม ร้อยละ 20.5 โดยได้รับความรู้จากบริษัทเป็นส่วนใหญ่คือร้อยละ 63.9 รองลงมาได้รับความรู้จากสื่อมวลชน (วิทยุ / โทรทัศน์ / หนังสือพิมพ์) ร้อยละ 23.5

ส่วนที่ 3 การเจ็บป่วยในรอบปีที่ผ่านมา และสวัสดิการการรักษาพยาบาลที่เคยได้รับก่อนการประกันสังคม

กลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 10.8 ที่เคยเจ็บป่วยเนื่องจากการทำงาน และร้อยละ 45.8 เคยเจ็บป่วยนอกเหนือจากการทำงานและการคลอดบุตร ส่วนใหญ่ร้อยละ 66.7 เคยได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลก่อนมีการประกันสังคม

ส่วนที่ 4 การใช้บริการทางการแพทย์ก่อนและหลังการประกันสังคม ปัญหาที่พบจากการใช้บริการ และการจ่ายค่ารักษาพยาบาล

ก่อนมีการประกันสังคมกลุ่มตัวอย่าง ทั้งหมดเคยใช้บริการทางการแพทย์ โดยใช้บริการจากสถานพยาบาลของรัฐร้อยละ 58.1 ส่วนที่เหลือใช้บริการจากคลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชนร้อยละ 41.9 ร้อยละ 27.5 เคยพบปัญหาจากการใช้บริการ โดยบริการล่าช้าเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดคือ ร้อยละ 61.3 รองลงมา ได้แก่ ค่าใช้จ่ายแพงร้อยละ 27.3 จ่ายค่ารักษาพยาบาลเองทั้งหมดร้อยละ 52.5 และนายจ้างจ่ายค่ารักษาพยาบาลให้บางส่วนร้อยละ 36.7

หลังมีการประกันสังคม กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 45.8 เคยใช้บริการทางการแพทย์ โดยใช้บริการจากสถานพยาบาลคู่สัญญาหลักหรือเครือข่ายเป็นส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 61.1 และเคยพบปัญหาจากการใช้บริการร้อยละ 40 คือบริการล่าช้าพบมากที่สุดมีร้อยละ 71.0 การจ่ายค่ารักษาพยาบาลส่วนใหญ่ร้อยละ 65.5 ใช้สิทธิการประกันสังคม

ส่วนที่ 5 ความพึงพอใจ และการไปใช้บริการทางการแพทย์ของสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 74.2 พึงพอใจสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคมที่นายจ้างเลือกให้ โดยให้เหตุผลว่าใกล้สถานที่ทำงานสะดวกในการเดินทาง มีสถานพยาบาลเครือข่ายและมีความพร้อมในการให้การรักษายาพยาบาลร้อยละ 87.5 จะไปใช้บริการจากสถานพยาบาลดังกล่าวโดยให้เหตุผลว่า ได้จ่ายเงินสมทบแล้ว และคาดหวังว่าขั้นตอนการให้บริการจะสะดวกขึ้น

ส่วนที่ 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม

พ.ศ. 2533

6.1 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความด้านบวกเกี่ยวกับหลักการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม ในข้อความที่ว่า การประกันสุขภาพเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในผู้ ใช้แรงงานทุกคน การประกันสุขภาพทำให้ผู้ ใช้แรงงานมีหลักประกันเมื่อเจ็บป่วย นอกเหนือจากการทำงาน และการคลอดบุตร การประกันสังคมทำให้มีความมั่นคงต่อตนเองและครอบครัว ผู้ ใช้แรงงานจ่ายเงินสมทบร้อยละ 1.5 ของค่าจ้างคิดว่าเหมาะสมแล้ว และการประกันสุขภาพเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่อสุขภาพ แต่เกินครึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า นายจ้างควรเป็นผู้ เลือกสถานพยาบาลให้กับลูกจ้าง

กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความด้านลบในเรื่องดังกล่าวคือ การเข้าร่วมประกันสุขภาพควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ ผู้ใช้แรงงานควรเป็นผู้ เลือกสถานพยาบาลด้วยตนเอง ส่วนใหญ่และเกินครึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า ผู้ใช้แรงงานยินดีจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองโดยไม่ต้องมีการประกันสุขภาพ เมื่อมีการเจ็บป่วยหรือประสบอุบัติเหตุที่ไม่ใช่จากการทำงานและการคลอดบุตร การประกันสุขภาพไม่จำเป็นถ้าบุคคลมีสุขภาพดีและการประกันสุขภาพทำให้เสียเงินโดยไม่จำเป็นถ้าไม่เจ็บป่วย

สรุปโดยรวมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 23.3 ที่เห็นด้วย และร้อยละ 78.8 ไม่แน่ใจและไม่เห็นด้วยมีเพียงร้อยละ 0.8 เกี่ยวกับหลักการประกันสังคม และการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

6.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์จากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

กลุ่มตัวอย่าง เห็นด้วยกับข้อความด้านบวก เกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์จากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ในข้อความที่ว่า กองทุนประกันสังคมจ่ายเงินทดแทนกรณีคลอดบุตรไม่เกิน 2 ครั้ง คิดว่าเหมาะสมแล้ว เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยใกล้เคียงกัน ในข้อความที่ว่า ผู้ใช้แรงงานควรจ่ายค่าบริการพิเศษบางอย่าง เช่น

ค่ายาบางชนิด วัคซีนบางชนิด การตรวจพิเศษ ฯลฯ ส่วนใหญ่และเกินครึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ว่า กองทุนประกันสังคมไม่จ่ายเงินทดแทนในการใช้บริการตรวจและรักษาสุขภาพฟัน คิดว่าเหมาะสมแล้ว และเมื่อผู้ใช้แรงงานรับการรักษาจากสถานพยาบาลอื่นในกรณีฉุกเฉินจะเบิกค่าใช้จ่ายได้คืนตามหลักเกณฑ์เท่านั้น

กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความด้านลบในเรื่องดังกล่าวที่ว่า เมื่อต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลแล้วไม่ควรเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้นอีก การจ่ายเงินค่าห้องพิเศษไม่เป็นธรรม เพราะจ่ายเงินสมทบแล้ว

สรุปโดยรวมกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 8.3 ที่เห็นด้วย ร้อยละ 65.0 ไม่แน่ใจและร้อยละ 26.7 ไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนจากการแพทย์ จากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

6.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์จากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ และเกินครึ่งเห็นด้วยกับข้อความด้านบวก เกี่ยวกับการจัดบริการทางการแพทย์รองรับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่ว่า สถานพยาบาลควรแนะนำขั้นตอนการไปรับบริการทางการแพทย์แก่ผู้ใช้แรงงาน สถานพยาบาลควรให้การรักษาแก่ผู้ใช้แรงงานไม่ต่างกับบุคคลทั่วไปและผู้ใช้แรงงานจะได้รับบริการไม่เหมือนผู้มรายได้น้อย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความด้านลบในเรื่องดังกล่าวที่ว่า สถานพยาบาลควรจัดหน่วยตรวจแยกจากบุคคลทั่วไปเพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้บริการ และเกินครึ่งเห็นด้วยกับข้อความที่ว่าสถานพยาบาลควรให้การรักษายาบาลที่มีมาตรฐานกว่าบุคคลทั่วไป

สรุปโดยรวมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 49.2 ที่เห็นด้วย และร้อยละ 50.8 ที่ไม่แน่ใจเกี่ยวกับ การจัดบริการทางการแพทย์รองรับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่าง ได้ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม คือ การประกันสังคมเป็นสิ่งที่ดีมากควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ใช้งานและประชาชนทั่วไปทราบ อยากให้เพิ่มสิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการตรวจรักษาโรคที่การตรวจร่างกายประจำปี และการพิจารณาเพิ่มเงินช่วยเหลือในการคลอดบุตร และอยากให้ผู้ใช้แรงงานเป็นผู้เลือกหรือมีส่วนร่วมในการเลือกสถานพยาบาล การจัดบริการทางการแพทย์ไม่ควรแยกการให้บริการ และเคยรับทราบว่าถ้าใช้สิทธิประกันสังคมแล้วจะได้รับการรักษาที่ไม่มีมาตรฐาน อยากให้เจ้าของสถานพยาบาลเป็นผู้ให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการของโรงพยาบาลแก่ผู้ใช้แรงงานที่สถานที่ทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อจะได้เกิดความเข้าใจและมั่นใจในการใช้บริการ นอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้วยังให้ความคิดเห็นว่าเจ้าหน้าที่ของสถานพยาบาลไม่ค่อยมีความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์จากการประกันสังคม

ส่วนที่ 7 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง ความแตกต่างด้าน เพศ สถานภาพ การสมรส รายได้ ขนาดของโรงงาน สวัสดิการการรักษาพยาบาลที่เคยได้รับก่อนการประกันสังคม และความพอใจสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม

7.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ระหว่างความแตกต่างด้านเพศ พบว่ากลุ่มตัวอย่างเพศชายและเพศหญิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคมไม่ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 1

7.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ระหว่างความแตกต่างด้านสถานภาพการสมรส พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่สถานภาพการสมรสที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ไม่ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 2

7.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ระหว่างความแตกต่างด้านรายได้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่รายได้ที่ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ไม่ต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 3

7.4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ระหว่างความแตกต่างของขนาดโรงงาน พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโรงงานที่ขนาดที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 4

7.5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ระหว่างความแตกต่างของสวัสดิการการรักษายาบาลที่เคยได้รับก่อนการประกันสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับสวัสดิการก่อนมีการประกันสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคมต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 5

7.6 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ระหว่างความแตกต่างของความพึงพอใจต่อสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจต่อสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคมต่างกัน มีความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานในข้อที่ 6

อภิปรายผล

1. ความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

1.1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความด้านบวกคือเห็นด้วยกับหลักการประกันสุขภาพที่ว่า การประกันสุขภาพเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันไม่ให้ผู้ใช้แรงงานทุกคน การประกันสุขภาพทำให้ผู้ใช้แรงงานมีหลักประกันเมื่อเจ็บป่วยนอกเหนือจากการทำงาน การประกันสุขภาพทำให้มีความมั่นคงต่อตนเองและครอบครัว อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการประกันสุขภาพ และยังเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการประกันสุขภาพที่กล่าวไว้ว่ารัฐบาลออกแรงเสริมให้ประชาชนทำประกันเพื่อประโยชน์ของครอบครัว และเป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นการเฉลี่ยความเสี่ยง ความสุข และความทุกข์ในหมู่ประชาชนด้วยกัน (สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และคณะ 2534 : 6) ทำให้ผู้ใช้แรงงานสามารถเข้ารับการรักษาพยาบาลได้ โดยไม่ต้องคำนึงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล เนื่องจากการเจ็บป่วยและค่ารักษาพยาบาลไม่สามารถคาดคะเนไว้ล่วงหน้าได้ ดังนั้นเมื่อมีการเจ็บป่วย และมีการคลอดบุตรเกิดขึ้น ย่อมส่งผลกระทบต่อผู้ใช้แรงงานและครอบครัว ทั้งในเรื่องค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลและการขาดรายได้ เนื่องจากต้องมารับการรักษาพยาบาล อนุวัฒน์ ศุภชติกุล และวิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร (2535 : 20) ได้อ้างถึงการศึกษาของ ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ และคณะที่สำรวจครัวเรือนเพื่อเตรียมการสำหรับการประกันสุขภาพของประชาชนชนบท พบว่า การเจ็บป่วยหรือการบาดเจ็บที่มีค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลสูง ครอบครัวไม่สามารถจะจ่ายได้ด้วยตนเอง ทำให้ต้องกู้เงินหรือขายทรัพย์สินของตนมีร้อยละ 13 ของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งพบทุกระดับรายได้ของครอบครัว กล่าวคือรายได้ครัวเรือนต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน พบ 143 ครัวเรือน ครัวเรือน รายได้ต่อเดือน 2,100-5,000 บาท พบ 109 ครัวเรือน ครัวเรือน รายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,100-8,000 บาท พบ 111 ครัวเรือน ครัวเรือน ดังนั้นเมื่อมีการประกันสังคมและการประกันสุขภาพ ผู้ใช้แรงงานจึงเห็นด้วยกับหลักการที่เป็นประโยชน์ต่อตนเองและ

ครอบครัว เพราะการประกันสุขภาพจะเป็นการจ่ายเงินจำนวนน้อยสะสมไว้ ซึ่งแตกต่างกับการที่ต้องจ่ายเงินจำนวนมาก เมื่อเกิดการเจ็บป่วยและเช่นเดียวกันจึงทำให้ไม่เห็นด้วยในข้อความด้านลบคือ ไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ไม่สอดคล้องกับหลักการประกันสุขภาพ ที่ว่าผู้ใช้แรงงานยินดีจ่ายค่ารักษาเอง โดยไม่ต้องมีการประกันสุขภาพเมื่อมีการเจ็บป่วยและประสบอุบัติเหตุ นอกเหนือจากการทำงานและการคลอดบุตร การประกันสุขภาพไม่จำเป็นถ้าบุคคลมีสุขภาพดี และการประกันสุขภาพทำให้เสียเงินโดยไม่จำเป็นถ้าไม่เจ็บป่วย และสอดคล้องกับศึกษาของ อรรถพรณัทนิจางสิทธิ์ (2522 : 89) ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการประกันสุขภาพตาม โครงการประกันสังคม พบว่าประชากรส่วนใหญ่เห็นว่า การประกันสุขภาพเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม เมื่อมีการเจ็บป่วยจะได้รับการรักษาพยาบาล โดยไม่ต้องกังวลเรื่องค่าใช้จ่ายและยังสอดคล้องกับการสำรวจความพร้อมของนายจ้างและลูกจ้าง ในจังหวัดสมุทรปราการของ มหาวิทยาลัยมหิดลร่วมกับกรมแรงงาน (อ้างใน วรวิทย์ เจริญเลิศ 2532 : 178) พบว่า ลูกจ้างร้อยละ 92 เห็นด้วยกับโครงการที่จะให้มีการประกันการเจ็บป่วย และอุบัติเหตุจากการทำงานในรูปของกองทุนสุขภาพ นอกจากนั้นยังเห็นด้วยในข้อความด้านบวกที่ว่า ผู้ใช้แรงงานจ่ายเงินสมทบร้อยละ 1.5 ของค่าจ้างเหมาะสมแล้ว และการประกันสุขภาพเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าต่อสุขภาพ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการแลกเปลี่ยน (Homan, G. C. 1974 : 53) ที่กล่าวว่าบุคคลจะเห็นด้วยถ้าสิ่งที่เขาได้รับมีค่าสูงกว่าต้นทุนและยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถศาสตราวุธ (2528 : ก) ศึกษารูปแบบการใช้บริการทางการแพทย์ของชุมชนที่มีผลจากนโยบายการใช้บัตรสุขภาพ พบว่า หัวหน้าครอบครัวเห็นบัตรสุขภาพมีประโยชน์ที่สุดในเรื่องการประหยัดรายจ่ายเมื่อเจ็บป่วย

กลุ่มตัวอย่างเกินครึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อความด้านบวกที่ว่า นายจ้างควรเป็นผู้เลือกสถานพยาบาลให้แก่ลูกจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับการเห็นด้วยในข้อความด้านลบที่ว่าผู้ใช้แรงงานควรเป็นผู้เลือกสถานพยาบาลด้วยตนเอง อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นว่าการเลือกสถานพยาบาลควรเป็นตามความต้องการและตามความสะดวกในการใช้บริการ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้ให้เหตุผลเกี่ยวกับความไม่พึงพอใจต่อสถานพยาบาลที่นายจ้างเลือกให้ข้อหนึ่งคือ ความไม่สะดวกในการเดินทาง นอกจากนี้ยังมีปัจจัยหลายอย่างที่มีความเกี่ยวข้องกับการเลือกใช้สถานพยาบาลตามที่ไครกเกอร์ (Kroeger อ้างในปรีชา อุปโยคิน 2534 : 64) กล่าวถึงคือการยอมรับเจ้าหน้าที่

ความพึงพอใจคุณภาพของการรักษาพยาบาลและค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เกิดปัญหาในการใช้บริการจากสถานพยาบาลที่นายจ้างเลือกให้ตั้งที่ วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร (2534 : ค, 6 - 7) ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้อัตราการใช้บริการจากสถานพยาบาลที่ขึ้นทะเบียนไว้ต่ำ เนื่องจากผู้ประกันตนไม่มีความสะดวกในการเดินทางมารับบริการ

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความด้านบน ที่ว่าการประกันสุขภาพควรเป็นไปด้วยความสมัครใจ อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อาจไม่เข้าใจหลักการและเหตุผลของการบังคับให้ผู้ใช้แรงงานเป็นผู้ประกันตนที่ว่าการประกันสุขภาพโดยการบังคับ เป็นการทำให้เกิดความเท่าเทียมกัน และเป็นการเฉลี่ยความเสี่ยง ความสุขและความทุกข์ที่แท้จริง ซึ่งสามารถดำเนินการได้ง่ายในผู้ที่มีรายได้ประจำและสม่ำเสมอเพราะสะดวกในการเก็บเงินสัปดาห์และถ้าเป็นการประกันโดยความสมัครใจจะทำให้ผู้มีความเสี่ยงสูงเข้ามาสู่ระบบประกันมากกว่า ทำให้ต้องเสียเงินประกันเพิ่มมากขึ้น ผู้มีรายได้น้อยก็ไม่สามารถเข้ามาสู่ระบบประกันสุขภาพได้ (สงวนนิตยารัมภังค์ และคณะ 2535 : 4) ซึ่งควรได้รับการอธิบายให้เข้าใจเพราะความคิดเห็นสามารถเปลี่ยนแปลงได้ เมื่อเราพิจารณาตามการก่อตัวทางทัศนคติที่ว่าทัศนคติจะมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมา (ชงชัย สันติวงษ์ 2533 : 166) เมื่อเราให้ข้อมูลข่าวสารแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบข้อดีข้อเสียและความเป็นไปได้สำหรับการกำหนดวิธีการประกันสุขภาพที่เหมาะสมแก่ผู้ใช้แรงงาน ผู้ใช้แรงงานก็มีโอกาสที่จะเก็บข้อมูลที่ได้ไปพิจารณา ซึ่งอาจมีความเห็นที่สอดคล้องกับการประกันสุขภาพด้วยการบังคับได้

1.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับ ประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์จากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

จากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วย กับข้อความด้านบน คือเห็นด้วยเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์ จากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่ว่ากองทุนประกันสังคมจ่ายเงินทดแทนกรณีคลอดบุตรไม่เกิน 2 ครั้ง คิดว่าเหมาะสมแล้ว อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีการวางแผนครอบครัว ตามนโยบายวางแผนครอบครัวแห่งชาติ ประกอบกับผู้ใช้แรงงานเป็นผู้มีรายได้น้อย จึงเห็นด้วยกับการมีบุตรไม่เกิน 2 คน

นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่และเกินครึ่งไม่เห็นด้วยกับข้อความด้านบวก ที่ว่ากองทุนประกันสังคมไม่จ่ายเงินทดแทนในการใช้บริการตรวจและรักษาสุขภาพนั้นคิดว่าเหมาะสมแล้ว และเมื่อผู้ให้แรงงานรับการรักษาจากสถานพยาบาลอื่นในกรณีฉุกเฉินจะเบิกค่าใช้จ่ายได้คืนตามหลักเกณฑ์เท่านั้น และเห็นด้วยกับข้อความด้านลบคือเห็นด้วยกับข้อความที่ไม่สอดคล้องกับประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์จากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่ว่าเมื่อต้องรักษาตัวในโรงพยาบาลแล้วไม่ควรเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ ทั้งสิ้น และการจ่ายเงินค่าห้องพิเศษไม่เป็นธรรมเพราะจ่ายเงินสมทบแล้ว อาจเนื่องจากการจ่ายค่าใช้จ่ายเองบางกรณี และประโยชน์ทดแทนบางอย่างไม่สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวัง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะไม่เข้าใจเกี่ยวกับรายละเอียดเกี่ยวกับประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์ดังที่ วิโรจน์ ตั้งเจริญเสถียร (2534 : ค, 6) ได้กล่าวถึงปัญหาของการใช้บริการทางการแพทย์ ที่เกิดจากผู้ประกันตนไม่ทราบสิทธิประโยชน์ของการประกันสุขภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการรักษาพยาบาลหรืออาจจะทราบแต่ต้องการสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ให้บริการควรนำมาพิจารณา ตามหลักของการทำโครงการประกันสุขภาพ (Somer, H.M. 1961 : 181) กล่าวไว้ว่าการประกันสุขภาพควรมีการบริการทางการแพทย์อย่างพอเพียง ในระยะแรกอาจจะให้บริการสำคัญอย่างใดอย่างหนึ่งก่อน แล้วค่อยขยายออกไปตามความต้องการของประชาชน และบริการควรจะสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

1.3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดบริการทางการแพทย์รองรับการประกันสุขภาพ

ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่และเกินครึ่งเห็นด้วยกับข้อความด้านบวกคือเห็นด้วยกับการจัดบริการทางการแพทย์รองรับการประกันสุขภาพ ตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่ว่าสถานพยาบาลควรแนะนำขั้นตอนการไปรับบริการทางการแพทย์แก่ผู้ให้แรงงาน และส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความด้านลบคือเห็นด้วยกับข้อความที่ไม่สอดคล้องกับการจัดบริการทางการแพทย์รองรับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ที่ว่าสถานพยาบาลควรจัดหน่วยตรวจแยกจากบุคคลทั่วไป เพื่อความสะดวกและรวดเร็วในการให้

บริการ อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างไม่เข้าใจขั้นตอนของการไปรับบริการจากสถานพยาบาล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และคณะ (2534 : ก) ได้ศึกษาปัญหาการใช้บริการทางการแพทย์จากการประกันสังคม พบว่า ผู้ประกันตนไม่เข้าใจขั้นตอนการใช้บริการทางการแพทย์ นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างยังเห็นความสำคัญของการจัดบริการทางการแพทย์ในด้านความสะดวกและรวดเร็วของการให้บริการ ทั้งนี้อาจเนื่องจากเคยประสบปัญหาการบริการล่าช้าเห็นได้จากปัญหาที่พบจากการใช้บริการทางการแพทย์ก่อนและหลังมีการประกันสังคม ปัญหาที่พบมากที่สุดคือบริการล่าช้า โดยหลักการจัดบริการทางการแพทย์ (สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และคณะ : 13) กล่าวว่า การจัดบริการทางการแพทย์มีวัตถุประสงค์เพื่อบริการที่มีคุณภาพและ ผู้รับบริการพึงพอใจ การใช้กลวิธีต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงพยาบาล เช่น การจัดคลินิกประกันสังคมและการจัดช่องทางด่วนสำหรับผู้ประกันตน ซึ่งเป็นสิ่งที่สถานพยาบาลควรนำมาพิจารณา ทั้งนี้ต้องมีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกันตนเข้าใจ เพราะถ้าเข้าใจไม่ตรงกันอาจเกิดปัญหาได้ดังเช่น จากการประชุมระดับชาติวิทยาแห่งชาติครั้งที่ 9 เมื่อวันที่ 14-16 สิงหาคม 2534 ในเรื่องมองไปข้างหน้ามองไปข้างหลัง พระราชบัญญัติประกันสังคม ตัวแทนผู้ใช้แรงงาน ได้กล่าวถึงปัญหาการใช้บริการว่าผู้ประกันตนจะถูกมองว่าเป็นผู้ป่วยนอก จากการทำรายการแยกการให้บริการจากผู้ป่วยทั่วไปที่จ่ายค่าบริการตามปกติ และอาจเป็นเหตุผลหนึ่ง ที่กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความด้านบวก ที่ว่าสถานพยาบาลควรให้การรักษายาบาลแก่ผู้ใช้แรงงาน ไม่แตกต่างกับบุคคลทั่วไป และผู้ใช้แรงงานควรได้รับบริการไม่เหมือนผู้มีรายได้น้อย ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความด้านลบที่ว่าสถานพยาบาลควรให้การรักษายาบาลที่มีมาตรฐานกว่าบุคคลทั่วไป เนื่องจากหลักการจัดบริการทางการแพทย์สำหรับผู้ประกันตนควรเป็นไปตามปกติ เช่นเดียวกับผู้ป่วยทั่วไป ไม่มีการแยกสิทธิให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน แต่ควรจะมีการปรับปรุงคุณภาพการให้บริการให้ดีขึ้น

แต่เมื่อพิจารณาโดยรวม พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจต่อหลักการประกันสุขภาพและการประกันสังคม ประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์และการจัดบริการทางการแพทย์รองรับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ทั้งนี้ อธิบายได้ว่า เนื่องจากการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้ใช้งานและเป็นสิ่งที่ยังผู้ใช้แรงงานต้องมีส่วนร่วมในการจ่ายเงินสมทบ ความรู้ความเข้าใจ

ตลอดการยอมรับยังอยู่ในระดับที่ไม่แน่ใจ ถ้าพิจารณาจากแนวคิดที่ว่าบุคคลจะกระทำพฤติกรรมที่สอดคล้องกับความคิดเห็น ดังการศึกษาของ วสันต์ ศิลปสุวรรณ (2532 : 84) ศึกษาพบว่า ความรู้เกี่ยวกับโครงการบัตรสุขภาพมีอิทธิพลต่อการสมัครเป็นสมาชิกและจิราพร สุวรรณธีรารากร (2535) ศึกษาพบว่าผู้ที่เข้ารับฟังเรื่องโครงการบัตรสุขภาพมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมโครงการบัตรสุขภาพต่อไป

ดังนั้น การประชาสัมพันธ์และการให้ความรู้เกี่ยวกับโครงการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคมแก่ ผู้ใช้แรงงานจึงมีความจำเป็น เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนความมั่นใจในการรับบริการ เพราะความคิดเห็นพิจารณาตามการก่อตัวของทัศนคติ พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อทัศนคติและการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้แก่ ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสารและประสบการณ์ที่บุคคลมีต่อสิ่งนั้น (ธงชัย สันติวงษ์ 2533 : 166) และในการให้ความรู้แก่ผู้ประกันตนตลอดจนการให้สิทธิประโยชน์ทดแทนทางการแพทย์ สามารถพิจารณาได้ตามร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นด้วยกับข้อความในเรื่องนั้น ตามคำกล่าวที่ว่า วิธีที่ง่ายที่สุดที่จะบอกถึงความคิดเห็นคือ การแสดงให้เห็นถึงจำนวนร้อยละของคำตอบในแต่ละข้อความ (Best, J.W. 1977 : 171)

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย ความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กับความแตกต่างด้าน เพศ สถานภาพการสมรส รายได้ ขนาดของโรงงาน สวัสดิการการรักษาพยาบาลที่เคยได้รับก่อนการประกันสังคมและความพึงพอใจต่อสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม

เพศ กลุ่มตัวอย่างเพศหญิงและชาย มีความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ไม่ต่างกันอธิบายได้ว่า การเจ็บป่วยเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่สามารถกำหนดค่าใช้จ่ายได้ ตลอดจนผู้ใช้แรงงานส่วนใหญ่มีฐานะเศรษฐกิจค่อนข้างต่ำ จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้ พบว่ามีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 2,500 บาท ถึงร้อยละ 56.7 อาจไม่มีโอกาสเก็บรวบรวมเงินสำหรับใช้จ่ายเมื่อคราวเจ็บป่วย ดังนั้น ทุกคนจึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการประกันสุขภาพตลอดจนบริการที่จะได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งเพศชายและเพศหญิง เพราะการประกันสุขภาพจะช่วยให้ผู้ใช้แรงงานทุกคนสามารถเข้ารับการ

รักษาพยาบาล โดยไม่ต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล (นิตยา แสงเล็ก และคณะ 2527 : 38 - 39) ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ หันจางสิทธิ์ (2522 : 63) ที่ศึกษา เรื่องทัศนคติของประชาชนต่อการประกันสุขภาพตามโครงการประกันสังคม พบว่าเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อการประกันสุขภาพตามโครงการประกันสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กุฑชงค์ กุลพลบุตร (2532 : ก) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ การเลือกสถานรักษาพยาบาลของประชากรในเขต อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านเพศมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการรักษาพยาบาลแผนใหม่

สถานภาพการสมรส กลุ่มตัวอย่างที่มีสถานภาพการสมรสโสดหรือคู่ มีความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ไม่ต่างกันทั้งนี้อธิบายได้ว่า ผู้มีสถานภาพการสมรสโสดหรือคู่ก็ตามต้องมีภาระรับผิดชอบต่อตนเองและครอบครัว เมื่อมีการเจ็บป่วยเกิดขึ้นย่อมมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของตนเองและครอบครัว จึงทำให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการประกันสุขภาพ ตลอดจนบริการที่จะได้รับ เช่นเดียวกันและอาจเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษามีสถานภาพสมรสโสดร้อยละ 34.2 และสถานภาพสมรสคู่ร้อยละ 65.5 อาจทำให้มีผลต่อการวิเคราะห์ข้อมูลได้อย่างไรก็ตามการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ หันจางสิทธิ์ (2522 : 69) ที่ศึกษาพบว่าประชาชนที่สมรสแล้วและไม่สมรสมีทัศนคติต่อการประกันสุขภาพตามโครงการประกันสังคมไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ กุฑชงค์ กุลพลบุตร (2532 : ก) ที่ศึกษาพบว่าปัจจัยด้านสถานภาพการสมรสมีความสัมพันธ์กับทัศนคติในการรักษาพยาบาลแผนใหม่

รายได้ กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 2,500 บาท และตั้งแต่ 2,500 บาทขึ้นไป มีความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ไม่ต่างกัน อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจถึงการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคมในเรื่องการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นการเฉลี่ยทุกข์และเฉลี่ยสุขระหว่างผู้มีรายได้มากและผู้มีรายได้น้อย พิจารณาได้จากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความดังกล่าว ในความคิดเห็นเกี่ยวกับหลักการประกันสุขภาพเช่นเดียวกัน จึงเห็นความสำคัญและประโยชน์ของการประกันสุขภาพและบริการที่จะได้รับไม่ต่างกัน การวิจัยครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ อรพรรณ หันจางสิทธิ์ (2522 : 91) ศึกษาพบว่าบุคคลที่มีรายได้ต่ำ จะเห็นด้วยต่อการประกัน

สุขภาพมากกว่าบุคคลที่มีรายได้น้อยและการศึกษาของ อีเน็ด ลากสมทบ และคณะ (2527) ที่ศึกษาพบว่าผู้มียรายได้น้อยมีความคิดเห็นว่าการมีบัตรสุขภาพเป็นสิ่งที่ดี และไปใช้บริการมากกว่าผู้มียรายได้น้อย และการศึกษาเกี่ยวกับการใช้บริการทางการแพทย์ที่ สัจจิตต์ มีมงคลกุลดิลก (2524 : ก) ศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านรายได้นั้นมีผลต่อการไม่รับบริการทำหมันแห่งตามกำหนด แต่การวิจัยครั้งนี้ก็สอดคล้องกับการศึกษาของ วิจิตร ศรีสุนทร และคณะ ที่ศึกษาพบว่ารายได้น้อยของครอบครัว ไม่มีผลต่อความคิดเห็นเกี่ยวกับการอนามัยที่ได้รับจากอาสาสมัครสาธารณสุข

ขนาดของโรงงาน กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโรงงานที่ขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ต่างกัน อธิบายได้ว่ากลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโรงงานที่ขนาดต่างกันย่อมมีสภาพแวดล้อมการทำงาน การควบคุมงาน และลักษณะการทำงานที่ต่างกัน ย่อมมีความเครียดและภาวะสุขภาพแตกต่างกัน (พีระ ตันติเศรณี และทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ 2535 : 132) สภาพเหล่านี้จะแตกต่างกันไปในแต่ละโรงงาน จากผลการวิจัยเกี่ยวกับสภาพการทำงานในโรงงานขนาดเล็กในกรุงเทพฯ ของ รัชดา ฉายสวัสดิ์ เมื่อปี 2533 (อ้างใน พีระ ตันติเศรณี และทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ 2535 : 122) พบว่าปัญหาคือระยะเวลาการทำงานยาวต่อเนื่องทำให้คนงานพักผ่อนไม่เพียงพอ มีการทำงานล่วงเวลา คนงานมักจะเป็นโรคที่เกิดจากการทำงานในระยะยาวต่อเนื่อง เช่น ภาวะอาหาร ริดสีดวงทวาร อ่อนเพลีย เครียด และโรคประสาท และจากการศึกษาของ มุลนิธิอารมณ พงศ์พงษ์ (อ้างใน พีระ ตันติเศรณี และทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ 2535 : 123) พบสภาพการทำงานในโรงงานทันสมัยจะมีวิธีการเพิ่มประสิทธิภาพการผลงาน เช่น ลดความสูญเสียเวลาทำงาน เพิ่มความเร็วเครื่องจักรใจโดยให้เบี่ยงเบน เพิ่มโบนัส และลงโทษผู้ปฏิบัติงานต่ำ เช่น หักเงินเดือน ทำให้คนงานอยู่ในสภาพเครียดและอ่อนล้า นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างที่ทำงานในโรงงานเดียวกันมีโอกาสได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกันสังคม และการประกันสุขภาพจากบริษัทเหมือน ๆ กัน และในกลุ่มเพื่อนร่วมงานยังมีการถ่ายทอดข้อมูลให้กันและกันด้วย สิ่งนี้กล่าวมาแล้วว่ามีผลต่อความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในเรื่องดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากค่ากล่าวที่ว่าปัจจัยที่มีผลต่อการก่อตัวและการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติเกิดจากการตอบสนองความต้องการของร่างกายขนาดและแหล่งที่มาของข่าวสาร ตลอดจนกลุ่มที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอยู่ (ธงชัย สันติวงษ์ 2533 : 166)

สวัสดิการการรักษาพยาบาลที่เคยได้รับก่อนมีการประกันสังคม กลุ่มตัวอย่างที่มีความแตกต่างของสวัสดิการที่เคยได้รับก่อนการประกันสังคม มีความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ต่างกัน อธิบายได้ว่าผู้ที่ไม่เคยได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาลมาก่อน ย่อมต้องพึ่งพาตนเองในการรักษาพยาบาล เมื่อมีการประกันสุขภาพก็เป็นหลักประกันได้ว่า จะได้รับการตรวจและรักษา โดยไม่ต้องกังวลกับค่าใช้จ่าย ส่วนผู้ที่ได้รับสวัสดิการการรักษาพยาบาล อาจจะไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการรักษา และสามารถเลือกสถานพยาบาลได้ตามความต้องการ จึงทำให้เห็นความสำคัญและประโยชน์ตลอดจนบริการที่จะได้รับจากการประกันสุขภาพต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถพรหม หันจางสิทธิ์ (2522 : 74) ที่ศึกษาทัศนคติของประชาชนต่อการประกันสุขภาพตามโครงการประกันสังคม พบว่าผู้ที่ไม่ได้รับสวัสดิการจะเห็นด้วยต่อการประกันสุขภาพมากกว่าผู้ที่มีสวัสดิการ และการศึกษาของ จีราพร สุวรรณธีรางกูร (2535) ที่ศึกษาพบว่า การได้รับสวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลจากแหล่งอื่น มีผลต่อการเลิกซื้อบัตรสุขภาพของประชาชน และคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาให้พนักงานรัฐวิสาหกิจไม่ต้องอยู่ในการบังคับตามพระราชบัญญัติประกันสังคม เพราะพนักงานเหล่านี้ได้รับสวัสดิการค่อนข้างดีอยู่แล้ว (สงวน นิตยารัมภ์พงศ์ และคณะ 2535 : 9)

ความพึงพอใจต่อสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อสถานพยาบาลตามโครงการประกันสังคม มีความคิดเห็นในการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ต่างกัน อธิบายได้ว่าความพึงพอใจต่อสถานพยาบาลด้านบริการ ด้านการรักษาพยาบาล ตลอดจนความสะดวกในการเดินทางมีผลต่อการเลือกใช้บริการทางการแพทย์สันต์ ศิลปสุวรรณ (2532 : 84-95) ศึกษาพบว่าความพึงพอใจบริการสุขภาพเป็นตัวกำหนดการใช้บริการสุขภาพของสมาชิกโครงการบัตรสุขภาพ และจีราพร สุวรรณธีรางกูร (2535) ศึกษาพบว่าปัจจัยด้านความไม่พึงพอใจต่อการบริการและระบบบริการของโรงพยาบาลมีผลต่อการเลิกซื้อบัตรสุขภาพ นอกจากนี้ สัจจิตต์ มิมงคลกุลดิถิก (2534) ศึกษาพบว่าความพึงพอใจต่อสถานพยาบาลมีผลต่อการมาและไม่รับบริการทำหมันแข็งตามกำหนดจากการที่พระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 กำหนดให้นายจ้างเป็นผู้เลือกสถานพยาบาลให้กับผู้ใช้แรงงาน ผู้ที่พึงพอใจและไม่พึงพอใจต่อสถานพยาบาล ย่อมมีความคิดเห็นแตกต่างกันออกไปดังที่ ฤกษ์รงค์ กุลทลบุตร (2532) ศึกษาพบว่าประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อโรงพยาบาลเอกชน

มากกว่าโรงพยาบาลของรัฐในเรื่องที่ความเชื่อมั่นเอง การดูแลเอาใจใส่ และความรวดเร็วในการบริการในขณะที่ความคิดเห็นเกี่ยวกับการวินิจฉัยโรคการรักษาพยาบาล และความสะอาดของอุปกรณ์ที่ใช้ไม่แตกต่างกัน จากที่กล่าวมาแล้วการให้ผู้ใช้แรงงานเลือกสถานพยาบาลเองจึงน่าจะได้นำมาพิจารณา เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานได้รับบริการสาธารณสุขอย่างมีคุณภาพตามนโยบายในแผนพัฒนาสาธารณสุข (กองแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข 2535 : 74-78) ที่กล่าวว่า จะสนับสนุนให้ประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผู้มีรายได้น้อย ผู้ใช้แรงงาน ได้มีหลักประกันในการรับบริการสาธารณสุข โดยการสนับสนุนและพัฒนาระบบประกันสุขภาพทั้งการบังคับและสมัครใจ นอกจากนี้ การที่ผู้ใช้แรงงานเลือกสถานพยาบาลเองยังเป็นการส่งเสริมให้โรงพยาบาลในโครงการประกันสังคมเกิดการแข่งขันในการจัดบริการ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมุ่งเน้นให้มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ แก่ผู้ประกันตน นายจ้าง ผู้ปฏิบัติงาน และสื่อมวลชนต่าง ๆ ให้เกิดความเข้าใจต่อแนวคิด สิทธิประโยชน์จากการประกันสุขภาพ เพื่อจัดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น รวมทั้งเป็นการเตรียมการไว้สำหรับการประกันสุขภาพด้วยความสมัครใจสำหรับบุคคลอาชีพอื่น ที่จะดำเนินการต่อไป เพราะจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับไม่แน่ใจเกี่ยวกับการประกันสุขภาพตามพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

2. เน้นบทบาทของสถานพยาบาลคู่สัญญาหลักในการให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดบริการทางการแพทย์แก่ผู้ประกันตน เพื่อให้สามารถใช้บริการได้สะดวกและรวดเร็ว มีความมั่นใจในคุณภาพการให้บริการ เพราะจากผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับความรู้จากนายจ้าง และให้ข้อเสนอแนะว่าสถานพยาบาลควรเป็นผู้แนะนำการใช้บริการทางการแพทย์แก่ผู้ใช้แรงงานเพื่อความมั่นใจในการใช้บริการ

3. ในการพิจารณาดำเนินการควรจะต้องคล้องกับความคิดเห็นและความต้องการของผู้ประกันตนตามความเหมาะสม โดยเฉพาะการให้ลูกจ้างเลือกสถานพยาบาลด้วยตนเอง

เพราะจากการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับการที่ลูกจ้างควรเป็นผู้เลือกสถานพยาบาลเอง
ร้อยละ 69.2

4. มีการประสานงานกันระหว่างสำนักงานประกันสังคม นายจ้างและสถานพยาบาล
คู่สัญญาหลัก เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ร่วมกันพิจารณาดำเนินการให้บริการ และแก้ไขข้อบกพร่องที่
เกิดขึ้น

5. ควรเน้นให้มีการส่งเสริมสุขภาพตลอดจน ให้สิทธิประโยชน์ด้านการป้องกันสุขภาพ
แก่ผู้ประกันตนตามความเหมาะสม เพราะจากการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะว่าควร
ให้สิทธิประโยชน์เกี่ยวกับการตรวจร่างกายประจำปี การดูแลสุขภาพฟัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเรื่องนี้ซ้ำ โดยเพิ่มจำนวนกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้เป็นตัวแทนของ
ประชากร และกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ประกันตนที่ทำงานในภาคบริการ
2. ศึกษารูปแบบการใช้บริการทางการแพทย์ของผู้ประกันตน หลังจากมีการประกัน
สุขภาพ
3. ควรศึกษาถึงความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้ประกันตนในการใช้บริการทาง
การแพทย์จากสถานพยาบาล
4. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการใช้และไม่ใช้บริการจากสถานพยาบาล ตามโครงการ
ประกันสังคม

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University

All rights reserved